

WYMAGANIA EDUKACYJNE

PRZEDMIOTU WYCHOWANIE DO ŻYCIA W RODZINIE

KLASA VIII

Na początku roku szkolnego na pierwszych zajęciach uczniowie zostaną poinformowani przez nauczyciela przedmiotu o zakresie wymagań obowiązującym w danym roku na zajęciach wychowania do życia w rodzinie oraz o sposobie i zasadach zaliczenia z tego przedmiotu. Nauczanie przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie” odbywa się na podstawie programu nauczania „Wędrując ku dorosłości” autorstwa Teresy Król (Wyd. Rubikon) w klasie VIII (II etap edukacyjny).

Pomiar osiągnięć uczniów będzie odbywał się za pomocą następujących aktywności:

1. Aktywność na lekcji – ze względu na specyfikę przedmiotu jest podstawowym kryterium oceny pracy ucznia, obejmuje wypowiedzi ustne, udział w dyskusji.
2. Uzupełnianie kart pracy – uwzględniana będzie tu obserwacja pracy ucznia obejmująca zadania domowe i pracę na lekcji oraz estetykę i staranność wykonywanych zadań.

Zajęcia wychowania do życia w rodzinie nie podlegają ocenie.

Zaliczenie otrzymuje uczeń, który regularnie uczestniczył w zajęciach, nieobecności usprawiedliwiane były na bieżąco przez rodziców/opiekunów, uzupełniał karty pracy, w sposób zadawalający opanował wiedzę z przedmiotu oraz posługuje się nią w samodzielnym rozwiązywaniu problemów, a dzięki swoim wiadomościom rozumie większość materiału.

Brak zaliczenia otrzymuje uczeń, który nie uczestniczył regularnie w zajęciach (poniżej 50% odbytych zajęć), nie przedstawił usprawiedliwienia nieobecności, nie uzupełniał regularnie kart pracy, nie opanował podstawowych wiadomości z przedmiotu, nie potrafi rozwiązywać prostych problemów nawet przy pomocy nauczyciela, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy.

Praca zdalna:

1. Jeśli będzie tego wymagała realizacja treści lekcyjnych uczeń będzie otrzymywał materiały do pracy z przedmiotu zgodnie z tygodniowym rozkładem zajęć na adres Classroom lub będą one prezentowane na platformie.
2. Oprócz wysyłanej pracy nauczyciel przedmiotu pozostaje dostępny dla uczniów w wyznaczonym czasie zgodnie z tyg. rozkładem zajęć i będzie prowadził zajęcia on-line z przedmiotu.

Treści nauczania w klasie VIII:

1. Rozwój psychoseksualny człowieka

- różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców,
- identyfikacja z własną płcią,
- męskość, kobiecość; komplementarność płci.

2. Miłość w życiu człowieka

- budowanie relacji międzyosobowych w okresie młodzieńczym,
- zakochanie i miłość,
- rodzaje miłości i etapy jej rozwoju.

3. Odpowiedzialność w przeżywaniu własnej płciowości i budowanie szczęśliwych więzi

- integracja seksualna,
- prawo pierwszych połączeń,
- wzajemna pomoc i szacunek,
- związek między aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością,
- problemy z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej,
- argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie.

4. Przedwczesna inicjacja seksualna

- przyczyny, skutki i profilaktyka,
- choroby przenoszone drogą płciową, w tym AIDS (specyfika, rozwój, i objawy; profilaktyka),
- ciąża nieletnich; zagrożenie aborcją,
- różne odniesienia do seksualności.

5. Płodność człowieka

- charakterystyka płodności mężczyzny i kobiety,
- metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń,

- problemy z płodnością, przyczyny, skutki, profilaktyka i leczenie,
- zapłodnienie in vitro a naprotechnologia,
- antykoncepcja i jej rodzaje; ocena w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym i moralnym,
- różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny.

6. Rodzina w kontekście trwałości małżeństwa, miłości, wzajemnego szacunku i troski

- dojrzałość do małżeństwa i założenie rodziny,
- kryteria wyboru małżonka,
- motywy zawierania małżeństwa,
- czynniki warunkujące trwałość małżeństwa,
- powodzenie relacji małżeńskiej i rodzinnej,
- troska o osoby chore i niepełnosprawne,
- sytuacja rodziny w przypadku śmierci dziecka przed narodzeniem,
- śmierć w rodzinie i współtowarzyszenie bliskim w przeżywaniu żałoby,
- zachowanie pamięci o zmarłych.

7. Rodzina a normy i prawo

- etyka życia małżeńskiego i rodzinnego,
- przepisy prawa chroniące rodzinę.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Rodzina.

Uczeń:

- 1) wie, co składa się na dojrzałość do małżeństwa i założenia rodziny; zna kryteria wyboru współmałżonka, motywy zawierania małżeństwa i czynniki warunkujące trwałość i powodzenie relacji małżeńskiej i rodzinnej;

- 2) rozumie, jakie miejsce zajmuje rodzina w społeczeństwie;
- 3) rozpoznaje typy struktury rodziny: rodzina wielopokoleniowa, rodzina pełna, rodzina niepełna, rodzina zrekonstruowana;
- 4) wyjaśnia miejsce dziecka w rodzinie i jej rolę dla niego: w fazie prenatalnej, podczas narodzin, w fazie niemowlęcej, wczesnodziecięcej, przedpokwitaniowej, dojrzewania, młodości, wieku średniego, wieku późnego;
- 5) potrafi komunikować swoje uczucia i budować prawidłowe relacje rodzinne;
- 6) wie, jak okazać szacunek rodzeństwu, rodzicom i dziadkom oraz docenić ich wkład w życie rodzinne; potrafi wymienić za co i w jaki sposób można wyrazić im wdzięczność;
- 7) rozumie, na czym polega odpowiedzialność wszystkich członków za atmosferę panującą w rodzinie; wie, jak komunikować uczucia, wyrażać pamięć, składać życzenia z okazji ważnych rocznic rodzinnych, imienin, urodzin, Dni Matki, Ojca, Babci i Dziadka, być uprzejmym i uczynnym każdego dnia;
- 8) zna i rozumie funkcje rodziny, np. prokreacyjną, opiekuńczą, wychowawczą oraz ich znaczenie na poszczególnych etapach rozwoju człowieka;
- 9) wyjaśnia, czego dotyczy i w czym przejawia się rodzinne wychowanie do miłości, prawdy, uczciwości, wychowanie patriotyczne, religijne, moralne;
- 10) przyswaja wartości i tradycje ważne w rodzinie, w tym wspólne świętowanie, organizacja i przeżywanie wolnego czasu;
- 11) zauważa i docenia formacyjną rolę rodziny w zakresie przekazywania wiedzy (o życiu, człowieku, świecie, relacjach międzyludzkich), kształtowania postaw, ćwiczenia umiejętności, tworzenia hierarchii wartości, uczenia norm i zgodnych z nimi zachowań;
- 12) zna i stosuje zasady savoir vivre'u zarówno wobec gości, jak i najbliższych członków rodziny;
- 13) wie, na czym polega instytucjonalna pomoc rodzinie w sytuacji: choroby, uzależnienia, ubóstwa, bezrobocia, zachowań ryzykownych, problemów pedagogicznych, psychologicznych, prawnych.

II. Dojrzewanie.

Uczeń:

- 1) rozpoznaje zmiany fizyczne i psychiczne; zauważa i akceptuje zróżnicowane, indywidualne tempo rozwoju;
- 2) zna kryteria dojrzałości biologicznej, psychicznej i społecznej;

- 3) rozumie, czym jest cielesność, płciowość, seksualność;
- 4) wskazuje różnice w rozwoju psychoseksualnym dziewcząt i chłopców;
- 5) wyjaśnia, na czym polega identyfikacja z własną płcią;
- 6) zna zagrożenia okresu dojrzewania, takie jak: uzależnienia chemiczne i behawioralne, presja seksualna, pornografia, cyberseks, prostytutka nieletnich; potrafi wymienić sposoby profilaktyki i przeciwdziałania;
- 7) omawia problemy wieku młodzieńczego i sposoby radzenia sobie z nimi;
- 8) rozumie, jak budowane są relacje międzypersonalne, wyjaśnia ich znaczenie w rozwoju społeczno-emocjonalnym; potrafi przedstawić istotę: koleżeństwa i przyjaźni, sympatii młodzieńczych, pierwszych fascynacji, zakochania, miłości; zwraca uwagę na potrzebę i wartość wzajemnego szacunku, udzielania pomocy, empatii i współpracy;
- 9) uczestniczy w podziale obowiązków; korzysta z pomocy innych i sam jej udziela; potrafi dzielić czas pomiędzy pracę i rekreację; wie jak tworzyć atmosferę świętowania; 10) przedstawia rolę autorytetów w życiu człowieka, wymienia osoby uznane za autorytety przez innych i siebie.

III. Seksualność człowieka.

Uczeń:

- 1) określa pojęcia związane z seksualnością: męskość, kobiecość, komplementarność, miłość, wartość, małżeństwo, rodzicielstwo, odpowiedzialność; wyjaśnia na czym polega i czego dotyczy integracja seksualna;
- 2) rozumie znaczenie odpowiedzialności w przeżywaniu własnej płciowości oraz budowaniu trwałych i szczęśliwych więzi;
- 3) określa główne funkcje płciowości, takie jak: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo, a także wzajemna pomoc i uzupełnianie, integralna i komplementarna współpraca płci;
- 4) rozumie, na czym polega prawo człowieka do intymności i ochrona tego prawa;
- 5) wyjaśnia, na czym polega odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację;
- 6) charakteryzuje związek istniejący pomiędzy aktywnością seksualną a miłością i odpowiedzialnością; omawia problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej;
- 7) potrafi wymienić argumenty biomedyczne, psychologiczne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie;
- 8) przedstawia przyczyny, skutki i profilaktykę przedwczesnej inicjacji seksualnej;
- 9) zna choroby przenoszone drogą płciową; rozumie ich specyfikę, rozwój i objawy; wie, jakie są drogi przenoszenia zakażenia; zna zasady profilaktyki;

10) potrafi wymienić różnice pomiędzy edukacją a wychowaniem seksualnym;

11) potrafi scharakteryzować i ocenić różne odniesienia do seksualności: permissywne, relatywne i normatywne;

12) rozumie wartość trwałości małżeństwa dla dobra rodziny.

IV. Życie jako fundamentalna wartość.

Uczeń:

1) wyjaśnia, co to znaczy, że życie jest wartością;

2) rozumie, na czym polega planowanie dzietności rodziny; wie, jakie aspekty należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych;

3) zna zasady przygotowania kobiet i mężczyzn na poczęcie dziecka oraz rozumie,

czym jest odpowiedzialne rodzicielstwo;

4) wyraża postawę szacunku i troski wobec życia i zdrowia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci;

5) zna fazy psychofizycznego rozwoju człowieka w okresie prenatalnym i postnatalnym; orientuje się w czynnikach wspomagających i zaburzających jego psychiczny, fizyczny, duchowy i społeczny rozwój;

6) rozumie, czym jest opieka prekoncepcyjna i prenatalna uwzględniająca zdrowie ojca, matki i dziecka, formy prewencji, profilaktyki i terapii;

7) ma szacunek dla ludzkiego ciała; zna podstawy higieny; troszczy się o zdrowie: właściwe odżywianie, odpowiedni strój, sen i aktywność fizyczną;

8) pozytywnie odnosi się do osób z niepełnosprawnością, widząc w nich wartościowych partnerów w koleżeństwie, przyjaźni, miłości i rodzinie;

9) wyraża troskę o osoby chore i umierające; zachowuje pamięć o zmarłych, współtowarzyszy bliskim w przeżywaniu żałoby.

V. Płodność.

Uczeń:

1) wie, że płodność jest wspólną sprawą kobiety i mężczyzny;

2) potrafi przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn;

3) zna metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń;

- 4) przedstawia problem niepłodności; określa jej rodzaje, przyczyny, skutki; wyjaśnia na czym polega profilaktyka i leczenie;
- 5) definiuje pojęcie antykoncepcji i wymienia jej rodzaje, dokonuje oceny stosowania poszczególnych środków antykoncepcyjnych w aspekcie medycznym, psychologicznym, ekologicznym, ekonomicznym, społecznym i moralnym;
- 6) zna różnice między antykoncepcją a naturalnym planowaniem rodziny, zapłodnieniem in vitro a naprotechnologią;
- 7) rozumie, czym jest ciąża i poród oraz jak powinno wyglądać przyjęcie dziecka jako nowego członka rodziny;
- 8) potrafi wyjaśnić rolę i zadania szkół rodzenia oraz wartość naturalnego karmienia;
- 9) wie, jak istotne znaczenie, zarówno w aspekcie medycznym, psychologicznym, jak i społecznym ma gotowość członków rodziny na przyjęcie dziecka z niepełnosprawnością;
- 10) rozumie sytuację rodzin mających trudności z poczęciem dziecka i doświadczających śmierci dziecka przed narodzeniem;
- 11) wie, czym jest adopcja i rodzina zastępcza oraz jakie jest ich znaczenie dla dzieci, rodziców i społeczeństwa.

VI. Postawy.

Uczeń:

- 1) potrafi wymienić i uzasadnić normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne oraz sprzeciwić się naciskom skłaniającym do ich łamania;
- 2) wie, że aktywność seksualna, jak każde zachowanie człowieka podlega odpowiedzialności moralnej;
- 3) radzi sobie w sytuacji konfliktu, presji grupy, stresu;
- 4) zna i stosuje zasady savoir-vivre`u w różnych sytuacjach społecznych;
- 5) rozumie zasady komunikacji werbalnej i niewerbalnej i jej znaczenie w relacjach interpersonalnych; przyjmuje odpowiedzialność za manifestowane reakcje, wypowiedane i pisane słowa;
- 6) kształtuje i wyraża postawy asertywne, gdy nie może lub nie powinien czegoś wykonać, stara się odmawiać tak, by nie ranić drugiego;
- 7) bierze udział w życiu społecznym przez: wolontariat, stowarzyszenia, grupy nieformalne i aktywność indywidualną; ujawnia wrażliwość na osoby potrzebujące pomocy i zna konkretne sposoby jej udzielania;
- 8) świadomie i odpowiedzialnie korzysta ze środków społecznego przekazu, w tym z internetu dokonując wyboru określonych treści i limitując czas im poświęcany;

9) jest odpowiedzialny za własny rozwój i samowychowanie.